

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 36.— Oroz.
Pe jumătate an 17.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franco
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 700.

REDACTIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rol 1/2
INSERȚIUNILE
se primesc la admist-
rație.
Măști publico și Loc
deschis costă șirul 20 li.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Liberalismul Rusiei.

Miscarea socialistilor și naționaliștilor
din Rusia.

Arad, 21 Oct.

Ziarul socialist „Vorwärts” din Berlin
următoarele asupra „Rusiei care nu se
hambă:”

„Cunoscutul scriitor englez Wells, care
partidei muncitorești, a sărbătorit
ziarele socialiste engleze Rusia ca aliată a
Rusiei, asigurând cu multă siguranță că im-
păria țarului va fi de acum înainte altfel de
a fost, că va deveni liberală și că a și dat
vezi că a început să se transformeze. Acea-
a cu toate că în ceeace privește pe Evreii și
mandezii oprimați ca și în ceeace privește
vitezele constituționale ale poporului rus, un
de ziariști ruși cari locuiesc în Anglia,
protestat în ziarul săptămânal socialist
„Labour Leader” împotriva acestor fantezii”.

„O declarație semnată de ziariștii ruși
Liasoff, Kerjenstoff, W. M. Iski, C. Rappa-
rt S. Rischin și Th. Rottstein, aceștia spun
următoarele: „Până acum nu s'a făcut decât
promisiuni Polonezilor, pe când Evreilor și
mandezilor nu li s'a promis nimic.”

„Impotrivă, nu de mult în „Ruski Inva-
zi”, organ foarte răspândit în cercurile ofi-
cerilor militare, speranțele Finlandezilor și E-
sticilor sunt ridiculizate. Impotriva Finlande-
zilor s'au luat dela începutul războiului mă-
re cu deosebire severe, iar îngrădirile la li-
tățile cetățenești ale Evreilor continuă și
mai. Copiii lor ce luptă pentru gloria arma-
rusești sunt și acum excluși din licee și uni-
versități.”

Un distins publicist rus, al cărui nume zia-
rul socialist „Labour Leader” nu-l dă, scrie
următoarele:

„Este adevărat că foarte mulți Ruși sunt
acum pentru război. Trebuie să se cunoască
însă psihologia poporului oprimat care dis-
perat fiind de a-și mai vedea țara în libertate
și fericire și de a avea vreodată un regim cin-
stit, căpătat prin mijloace constituționale,
consideră războiul ca singurul mijloc de a
câștiga libertatea. Războiul n'a fost salutat în
Rusia din animozitate națională față de Ger-
mani și nici de teama primejdiei germane, ci
fiindcă poporul a văzut în război singura cale
a scăpa de sub ruina regimului de acum. Este
aici credința mistică a sclavului disperat sau
viziunea prizonierului dorit de libertate.

Mulți Ruși cred, că după înfrângerea
Germaniei, Rusia va deveni mai bună. Dar nu
cumva mai rea? Această întrebare începe de
pe acum a neliniști pe unii Ruși, cari credeau
altfel la începutul războiului și cari nu văd
încă un semn de ameliorare, nici o tendință
a guvernului de a răspunde dorințelor și spe-
ranțelor poporului.

Tot ziarul „Vorwärts” publică o scrisoare
a lui Petru Peteff, pe care ziarul „Times” și
„Daily Chronicle” au refuzat s'o publice și în
care autorul ei spune:

— Este adevărat, că anumiți socialiști
ruși, revoluționari și anarhiști, uitând totul,
s'au asociat guvernului rusesc, dar guvernul
n'a uitat și n'a învățat nimic. Cele mai multe
guverne europene au dat amnestie, numai în-
chisorile rusești sunt azi pline ca în totdeauna.
Zeci de mii de tineri, bărbați și femei, a căror
singură crimă a fost, că au luptat pentru li-
bertatea poporului rus, continuă să sufere

martirajul. În închisorile dela Orel, Smolensk
și Schlüsselburg, acum ca și înainte, cei închiși
sunt chinuți.

Dela izbucnirea războiului ziarul munci-
torești „Rabochata Gazetta” și „Za Pravdu”
nu mai pot să apară și redactorii au fost a-
runcați în închisoare.

Ar putea să ne spună d. Wells de ce acești
oameni și toți fruntași de seamă ai syndicate-
lor muncitorești din Rusia sunt ținuți în în-
chisori, dacă toate partidele din Rusia, afară
de reacționarii extremi au primit cu însufle-
țire războiul, cum asigură d. Wells?

Spic.

Apel urgent.

către învățătorii români din ținutul: Năsăud,
Bistrița, Dej, Sibiu, Seculme, Brașov, Caran-
sobeș și Bănat.

Dragi colegi,

Frații și fiii neamului nostru, în tovărășie cu
ceilalți fii ai patriei, se luptă cu o rară vitejie
pe câmpul de război pentru binele patriei, —
jertfându-și viața și sângele.

Lupta ce o poartă acești eroi este grea și
sfântă, iar greutățile ce le înving sunt nespuse
de mari.

Aceste greutăți se potentează prin apropie-
rea grabnică a timpului de iarnă, când gerul
cumplit ce-i așteaptă pe câmpiile de război în
Rusia, le va face zilele aproape insuportabile.

Voi, vrednicii luminători ai harnicului popor
român dela începutul războiului ați fost cu gân-
dul la acești eroi și, alcătuiind marele comitet
„Jertfa învățătorilor români”, ați colectat din
belsug pansamente și albituri pentru răniții în
război.

Prin aceasta nu numai V'ați făcut cu cinste
datorințele de buni patrioți și cetățeni credin-

Raze de soare.

Sunt, iată, câteva zile de când norii s'au în-
lat în zare și o căldură binecuvântată înfă-
ță fața pământului ca o manta groasă. Mă
t atât de bine în căldura asta, atâtea valuri
tineresc se pornesc din adâncimile neștiute
stiletului și-mi pun tot trupul în vibrație.
E un fenomen care se petrece cu mine de
câteva ani. Vremea urită mă indispuce, spiritul
se îngreuiază și sufer de o morozitate po-
ne, insuportabilă. Vremea bună, însă, îmi în-
vioră viața, mi-o colorează, îi dă intensi-
tate, rafinerie, gesturile mi se iuțesc, cuvinte-
le curg vertiginos.

În timp de vreme rea mersul cugetării mele
s'oprește, e forțat, și degenerază până la bru-
tate. Imi vine să ocolesc societatea, căci nu
pot scria pot. Adeseori mă prinde un desgust
pentru mine însuși ce mă persecută, încât imi
să-mi fac sfârșitul. E o stare sufletească
attât de generală. Unii-i zic seriozitate, alții
sărăcie, alții — cam limbuți, i zic pe nume:
stare. Eu încă sunt foarte în clar cu mine: o
stare de stare sufletească mi-e periculoasă,
încă mă simt de-adreptul bolnav.

Impotrivă, în timp de vreme bună, sufle-
tul abundează de sănătate, fiecare rază de
soare are un efect binecuvântat, spiritul meu e
capabil pentru argumetarea celor mai în-
complicate probleme, argumentează repede și ul-
timele de clar, e combativ. Sunt capabil în ast-

fel de zile să înving greutăți mari, să muncesc
timp îndelungat fără să mă istovesc, într'un fel
de impasibilitate de om intelectualizat perfect
(notez cu mândrie că sunt în stare să gust unele
clipe din viața unui astfel de om). În timp de
vreme bună sunt sănătos.

Evident că la aceste două sinteze de simță-
minte n'am putut să ajung decât după îndelun-
gate spionări asupra felului meu de a fi. Odă
ajuns până aci, ca orice om sărac ajuns la avere,
nu mă mulțămesc cu cât am, ci continuez. Cea
mai apropiată dorință mi-ar fi să-mi pot per-
manentiza sinteza a doua. Strașnică greutate!
Dar în fine nu există succes fără greutate, sau
dacă dai de o greutate și ești în stare s'o birui
ești sigur că ai un succes. Așa că unele succese
sunt câștigate cu deplină conștiință, altele-ți cad
mură în gură, nepremeditate.

Succesul meu ar fi să fie din categoria pri-
mă. Cum oare aș putea să-mi permanentizez
starea mea de bonomie, de sănătate, de cul-
tură? Imi pare imposibil. Vremea bună și vre-
mea rea se persecută alternativ și nici o minte
omenească nu poate iscodi taina curentelor lor.

Ce-i de făcut? A!... ideea, foarte simplă.
Vorba aceea: *la verité e toujours simple*. Fac
abstracție de vremea urită, imi forțez fantezia
ca chiar în cel mai negru întuneric să-mi închi-
puiesc cea mai clară, mai senină vreme. Cu
fortarea activității fanteziei prin urmare e posi-
bil să treci și peste greutatea asta...

Fantezie! Destinde-ți aripele și haid cu mine
să colindăm meleagurile pe cari un popor a ro-
bit câteva sute de ani. Tu, zeiță misterioasă,
mi-ai dat posibilitatea să pot evoca rând pe
rând, până în amănunțimi, întreaga dăra de în-
tuneric pe care a lăsat-o el în istorie. Cine ar
îndrăzni să zică: „dără de lumină”? Lumini
s'au aprins puține, abia în fiecare veac câte una,
și la flacăra lor abia se știa încălzi o mână de
cărțurari. Domn, despot peste poporul ăsta a
fost întunericul.

Punem cazul — ajută-mi zeiță! — că po-
porul ăsta ar fi surprins deodată de o năvală
orbitoare de lumină... ce-ar face? Ar sta în-
mărmurit de admirație ca acel om de care po-
vestește Carlyle undeva, trezit, după o viață
suterană de 30 de ani, în fața unei privelisti
întinse, bogate în lumină de soare, în câmpii
de flori și cântece de paseri, o natură care
tresaltă de libertate și bogăție în colori. Ar
fi într'un adevărat raiu pământesc.

Ce lucru minunat ar fi ca popoare trăite
până acum în greu năcaz și bezna adâncă,
după război să se poată bucura de o netăr-
muriță libertate, de o nemărginită lumină.

Toată lumea ar binecuvânta războiul.
Eu m'am înfruptat bogat din roadele liber-
tății, le cunosc binefacerile cari sunt: lumină,
cultură. Adu Doamne minunea asta printre noi,
și-Ți vom ridica altare în sufletele noastre, zi de
zi vom aduce ofrande...

I. Săgeată.

cioși ai patriei; ci totodată ați aflat prilejul cel mai bun a traduce în fapte cele mai nobile sentimente de caritate creștinească.

Munca voastră cinstită a și fost apreciată nu numai de toți oamenii de bine, ci și de către cei mai înalți cărmuitori ai patriei, iar ca recunoștință a acestei jertfe, Ex. Sa d. ministru al instrucțiunii publice a binevoit a se îngriji, ca cheltuielile de transport ale colectelor noastre să fie suportate prin acest ministeriu.

La un gest mai frumos decât acesta nici că ne-am putut aștepta.

Frați colegi,

Războiul crâncen, ce trebuie să-l purtăm cu cinste și demnitate, promițând a fi de o durată mai lungă decât se gândea la început, — pe noi, dascălii români, încă ne așteaptă noul datorință, cari ne poruncesc să grăbim într'ajutorul vitejilor soldați cu ceace le putem face mai bună îndemână:

cu materiile calde de iarnă.

Comitetul vostru „Jertfa învățătorilor români” se adresează, deci, înc'odată către toți colegii din ținuturile arătate în fruntea acestui Apel, cu frățeasca rugare, ca cu posibila grabă să colectați peptare și pănură de lână (albă ori neagră) din care își face poporul nostru ciorecii și sumanul de iarnă și aceste colecte — pachetate în lăzi simple de scânduri (Verschlag) — să le trimiteți cu urgență la următoarea adresă: „Vörös Kereszt” központi raktára în Budapest care apoi va îngriji de prelucrarea acestei materii.

Aceste pachete se trimit nefrancate (fizetetlen), iar coalele de transport (fuvarlevél-ul) ce-l veți primi, cu posibilă grabă să le trimiteți la adresa: Ioan P. Lazar, redactorul „Gazetei Învățătorilor” în Szilágysomlyó (Simleu), care — pe baza încredințării ce o are — va dispune ca aceste pachete să fie rescumpărate prin ministeriu.

Se pot colecta și cloareci și sumane mai puțin purtate, dar să fie bine spălate și curate.

Învățători români,

Când ne adresăm către voi — pentru a doua oară — suntem convinși, că și de astădată ve-ți face destul acestui Apel frățesc și creștinesc, și veți colecta în cercuri cât mai largi pănura ce vi-se cere, bineștiind, că prin aceasta ridicați totodată și cinstea întregului corp învățătoresc român la nivelul care i se cuvine.

Comitetul deodată roagă și pe M. O. Domni preoți și protopopi, ca să dea mână de ajutor învățătorilor colectanți vestind în biserică lipsa acestei jertfe și însemnătatea ei, atât din punct de vedere creștinesc cât și cetățenesc.

Comitetul

„Jertfa învățătorilor români”
pentru ajut. soldaților răniți în război.

La moartea regelui Carol.

Presă rusă despre regele Carol.

Intreaga presă rusească dă o însemnătate excepțională morții regelui Carol, din punctul de vedere al politicii internaționale.

„Ziarul „Rietch Leading” amintește cinstea, statornicia și credința defunctului rege, care a făcut din țara lui o putere de care trebuie să se țină socoteală. Raza politicii sale au făcut din România, în cursul anului trecut arbitru al păcii în Balcani, rol care va fi eventual accentuat prin greșelile politice ale altor țări balcanice.

„Rietch” spune că fiecare trebuie să se plece în fața acestui mormânt de curând deschis.

Acelaș ziar a publicat două lungi articole, scrise de profesorul Palinkoff, despre regele Carol.

„Novoie Vremja” relevă nobleța sufletului regelui Carol și spune că a contribuit în mod puternic la progresul culturii României.

„Birjevya Viedomosti” amintește activitatea defunctului rege, facultățile sale emnente și arată că România i-ar datora buna stare a finanțelor sale și armata sa exemplară, a căror merite au fost cunocute în războiul dela 1877.

„Petrogradski Curier” zice că regele Carol a fost personalitatea cea mai de seamă în istoria liberării popoarelor balcanice de sub jugul turcesc. (Westnik).

Politica Angliei în Irlanda.

Articolul unui profesor din Dublin.

Profesorul irlandez, Mac Eldarry, combate în ziarul „Dublins Independent” pe un coleg al său, care făcuse declarații prea indulgente față de generozitatea Angliei. Deviza Angliei în politica ei față de Irlandezi, este: „paște murgule iarbă verde”. Eu însă, — continuă profesorul Mac Eldarry — sunt dintre aceia care nu cred în generozitatea Angliei, și-l invit pe colegul meu, d. Thompson, să-mi citeze un singur caz din istorie, când Anglia ar fi acordat irlandezilor vre-un drept, afară de cazuri excepționale, când era silită de împrejurări fatale. În 1782, într'adevăr, Anglia a acordat irlandezilor anume libertăți, în urma presiunii corpului de voluntari ce se organizase și fiindcă era imediat după înfrângerea suferită în America.

Îndată ce s'a întremat Anglia și din nenorocire s'a disolvat corpul voluntarilor irlandezi, s'a revenit asupra drepturilor acordate și dieta irlandeză a fost disolvată pentru totdeauna.

La fel s'a petrecut și după războiul cu Burii. Astfel se explică cum a trecut, neîncrederea față de englezi în sufletul poporului nostru irlandez; dovadă proverbul vechiu popular, care spune: „Ferește-te de copita calului, cornul bouului și zîmbetul englezului”.

Astăzi — încheie d. Mac Eldarry — iarăși ne zâmbesc englezii, fiindcă au nevoie de noi. Asta nu-i va împiedica însă, să se încumete iarăși la noi, după ce vor fi trecut timpurile grele.

Războiul.

Ofenziva în Galiția.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: În Galiția de mijloc, mai cu seamă spre nord dela râul Strwiaz, violența luptei ia proporții tot mai mari. Ofenziva noastră cucerește tot mai mult teren spre ost. În unele puncte, mai cu seamă pentru înălțimile de importanță, se luptă de ambele părți cu multă înverșunare. Toate încercările dușmanului de a recuceri dela noi înălțimea Magiera, au fost zadarnice. Din contră trupele noastre au cucerit și înălțimile ce se ridică spre nordost dela Tiskowice, pentru cari s'au dat lupte foarte violente. Prisonierii povestesc despre efectul îngrozitor al tunurilor noastre. Dela Strwiaz spre sud, unde frontul nostru se întinde dincoace de Stary-Sambor până la Stryj, lupta continuă. Trupele noastre, alungând dușmanul au ocupat Körösmező și Seretul. — (Biroul de presă al guvernului.)

Ruperea relațiilor diplomatice între Turcia și Anglia.

Berlin. — Intre Anglia și Turcia ruperea relațiilor diplomatice e iminentă. Ambasadorul Turciei la Londra, Haki Pașa, a plecat din capitala Angliei la Constantinopol.

Răbdarea Bulgariei e pe sfârșite.

Sofia. — Semioficiosul „Narodni Prava” scrie într'un prim articol despre stările din Macedonia sârbească:

Europa încă nu cunoaște bine Serbia. Se știe despre ea, că în ea se cresc și se patro-nează regizii. Dar în Serbia există lucruri și mai îngrozitoare. În Macedonia curge sângele fraților noștri bulgari nevinovați. În Macedonia au înrolat în armata sârbească și copii de 15—16 ani. Dintre aceștia mai multe mii au

fost omorâți de gloantele puștilor și tunurilor austro-ungare. Autoritățile sârbești aranjează în Macedonia de săptămâni de zile adevărate progromuri. Trebuie să înceteze aceste stări. Bulgaria va încerca la Niș în chestia aceasta demersul cel din urmă. Iar dacă atrocitățile și nedreptățile nu vor înceta, vor șuera deasupra câmpiilor sârbești gloantele și șrapnele bulgare. Aceasta să o ia la cunoștință cei din Niș și Petrograd.

Pretențiunile Persiei față de Rusia.

Constantinopol. — „Ikdam” în baza informațiilor ce deține din sursă autentică, publică textul notei guvernului persan adresată Rusiei. După informațiunile ziarului nota conține următoarele patru puncte:

1. Persia cere Rusiei să respecte vechia convențiune ruso-persană, după care Rusia garantează integritatea teritorială a Persiei și se obligă să nu exercite nici când vre-o influență în Persia;

2. Persia consideră ca nul înțelegerea anglo-rusească din anii 1908 și 1911, în care Rusia și Anglia stabilesc teritoriile persane asupra cărora aceste două puteri vreau să-și realizeze influențele;

3. Persia cere Rusiei să-și retragă trupele din nordul Persiei, și

4. Rusia să nu se ingereze în toate afacerile financiare și economice ale Persiei.

Francezii au sechestrat un vapor român.

Viena. — „Reichspost” află dela corespondentul său din București: Flota franceză a capturat în Mediterana vasul comercial român „Jiu” și i-a sechestrat întreg încărcământul. Vasul acesta este proprietatea unei societăți românești și transporta o mare încărcăminte de lemne. În Mediterana vasele franceze au capturat vaporul și l'au dus în Algir, unde au descărcat lemnele, dar au plătit prețul în bani gata. S'a stabilit, că vasul era considerat ca vas german, deoarece căpitanul poartă numele de Aschinger.

Nouii trupe engleze în Europa.

Berlin. — A. W. — „Berliner Tagblatt” află din Londra: Contingentul canadian a sosit în apele imperiale. Canada mai organizează un al doilea corp expediționar cât mai repede posibil. Un alt exemplu de minunată lealitate din imperiu este organizarea unei trupe antrenate de către colonia engleză din Shanghai pentru front. Ministerul de război a primit această ofertă.

Schimbări în diplomatie.

Sofia. — Exministrul la Atena d. Hagimiseff a fost numit ministru a Londra înlocuind pe Madgearoff care a fost transferat la Petersburg. (Agenția bulgară).

Înțelegere bulgaro-italiană.

Sofia. — Știrea lansată de ziarul grec „Macedonia” că delegații italieni s'ar fi aflând la Sofia spre a încheia în vederea unei acțiuni comune este inventată pe de-a întregul. (Agenția bulgară).

Lupta în Marea Adriatică.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: Privitor la evenimentele din Adriatică comandamentul suprem a dat următorul comunicat:

În 17 cor., dimineața, câteva torpiloare și submarine de ale noastre, precum și un hidroplan au intrat în apropiere de Ponte di Ostro, în luptă cu crucișătorul francez a năvălit Walddeck Rousseau. Deși crucișătorul francez a năvălit cu un foc foarte violent asupra vaselor noastre, ele s'au retras în port fără să fie atinse. Crucișătorul francez a bombardat farul din Ponte di Ostro, ruinându-i balconul. Grosul escadreii franceze, care se ținea în depărtare mai mare, îndată ce s'au arătat submarinele noastre, s'au depărtat în grabă. În 18 cor. dimineața torpiloarele noastre au circulat în fața portului Antivari. Ele au distrus din apropiere cu câteva gloante de tunuri câteva măgăzini și vagoane încărcate. — (General major Höfer, locțiitorul șefului statului major.)

Bari. — Din San Giovanni di Medua se anun-
Flota anglo-franceză, despre care vre-o 5
nu s'a auzit nimic s'a arătat iarăși în fața
malului dalmatin, bombardând Bocche di
Taro. Un torpilor austro-ungar a împuşcat
oara vaselor franceze. Două glonte au căzut
imediate apropiere a unui vas francez. Tor-
pilul s'a refugiat apoi.

Francezii respinși la Nieport.

Berlin. — *Dela cartierul principal se anunță:*
Peștele, cari înaintează dela Ostende pe ma-
nării au dat la Nieport peste forțe dușmane.
Aceste ne găsim acum în luptă. Spre
dela Lille am respins noui atacuri dușma-
Pe câmpul de războiu oriental nu a avut loc
un eveniment mai important. — (Biroul de
presă al guvernului.).

Situația pe câmpul de războiu din Sârbia.

Budapesta. — Presa sârbească lansează o
intreagă de victorii sârbești, cari desigur
sînt conform dorințelor sârbești, dar cari con-
duc la situației reale și se reduc la următoarele:

1. Pretinsa victorie dela Kurjatica a fost
răsierea unui mic pod din cauza revărsării
râului, iar nu pentru că am fi fost constrânși de
dușmani, a căror atac e cu atât mai neimportant, cu
cît podul acesta n'a avut nici o importanță. Pă-
sirea podului a urmat în toată ordinea și duș-
manul nici n'a îndrăznit să ne atace.

2. Pe coasta muntelui Kucvo, fiind frontu-
re foarte aproape de olaltă, se dau lupte a-
proape în fiecare zi, atacând când noi, când
dușmanii. O importanță deosebită însă, n'au aceste
lupte. Știrile despre o victorie a trupelor sâr-
bești pe coasta acestui munte, sunt numai per-
turbarea stării adevărate. Dușmanul retace că
în aceeași zi, în care Sârbii pretind a fi repor-
tați o victorie, pe coasta dealului Kucvo, puțin
mai spre sud am respins un atac al Sârbilor cu
cărora mai însemnat și sprijinit de focul artiler-
iei lor.

3. Divizia, pe care pretind Sârbii a o fi bătut,
continuă acțiunea de a curăți de dușman
teritoriul Romanja—Planina. Părți din această di-
vizie au împrăștiat în 12 și 13 Octomvrie, în
lupte eroice 3—4 batalioane dușmane și au fă-
cut prizonieri pe soldații și ofițerii ce rătăceau
în păduri.

Toate aceste caracterizează deplin rapoar-
tul sârbești, cari nu mai au lipsă de nici un co-
mentar. (Biroul de presă al guvernului).

Pregătirile de războiu în Portugalia.

Berlin. — „Berliner Tageblatt” publică din
Lisabona, sosite la Berlin, următoar-
ele pasagii despre pregătirile de războiu în
Portugalia:

După cum scrie „Diario de Noticias” Por-
tugalia era decisă încă prin 2 Octomvrie să ia
parte la războiu împotriva Germaniei. Numele
unui portughez anunță, că trupele portugheze
se vor alătura la aripa stângă a armatei en-
gleze. Mai puțină vor fi trimise trupe de artiler-
ie sub comanda generalului layme de Casto.

Un alt ziar portughez din Lisabona „Capi-
tal” scrie privitor la numărul trupelor cari le
a trimite Portugalia pe câmpul de războiu:
„Când unii spun că noi am dori să trimi-
tem pentru sporirea armatei engleze 120 tu-
zari, sistem Schneider-Canet, alții iarăși numai
detasamente de câte 3 baterii. În primul caz
corpul de expediție s'ar compune din 5000
armeni, în al doilea caz numărul soldaților ar
fi de peste 2500. Celelalte trupe cari vor fi
trimise mai târziu vor fi trupe de infanterie,
cavalerie și de pioneri. Toate laolaltă vor for-
ma o divizie sub comanda supremă a genera-
lului Iudice da Costa. Guvernul portughez a
publicat licitație pentru liferarea a 18.000 de
uniforme, deoarece divizia nu poate pleca
pe câmpul de războiu în uniformă ușoară.

În urmă de aceasta ministerul de războiu a dat
ordin pentru cumpărarea a 2000 de catări. În
următoarele cele mai apropiate vor pleca în Anglia o-
ficiarii din statul major: colonelul Garcia Ro-
sado și căpitanul de artilerie Roberto Ivens
Perraz. Misiunea lor e, ca să stabilească îm-
preună cu statul major englez planul de parti-
cipare a Portugaliei în războiu. În baza acor-

dului anglo-portughez, Portugalia a fost obli-
gată să sprijinească pe Angia, când i se cere,
cu soldați și vase de războiu, dacă vre-un duș-
man al Angliei ar încerca să-i atace teritorul
ei european sau colonial.

Turcia se aventurează.

— In pragul războaielor turco-rus și greco-turc. —

Arad, 21 Oct.

*Din Constantinopol vine știrea, că guver-
nul otoman imediat după izbucnirea conflagra-
ției europene a ordonat mobilizarea parțială a
armatei turcești. Raporturile între puterile tri-
plei întelegeri și Turcia devin tot mai incordate.
In consecință, și mobilizarea armatei turcești
se face tot mai febril. In primul rând au fost
chemați sub drapel corpurile de armată din
Anatolia compuse numai din Musulmani, cari
dau un efectiv de 800.000 soldați de rând și tru-
pe de geniu. Aceste corpuri de armată au fost
trimise pentru apărarea graniței dela nord. Mo-
bilizarea se continuă tot mai febril.*

*In prezent e terminată și concentrarea cor-
purilor de armată din Asia rânduie la granița
rusească.*

*Deci, in prezent întreagă armata otomană e
mobilizată. Armata a primit și comandant nou.
Zilele acestea sultanul a numit comandant su-
prem al întregii armate otomane pe Liman von
Sanders pasa, reorganizatorul de origină ger-
mană al armatei otomane, care până acum era
comandantul corpului de armată din Constan-
tinopol și al armatei otomane europene.*

*După alte versiuni din Constantinopol, Tur-
cia face mari pregătiri și pe mare. In curând va
intra in acțiune și vasul „Hamidie”, cunoscut
în cursul războiului balcanic sub numirea de
„Vasul fantomă”. Vasul acesta a fost împărțit
pe lângă cuirasatele „Goeben” și „Breslau”.*

*Comandant al vasului „Hamidie” a fost nu-
mit iarăș Rauf bey, cunoscut din timpul războ-
iului balcanic.*

După svonuri din Constantinopol Enver pașa
a organizat o comisiune pentru conducerea pa-
nislamismului.

München. — Din Odessa i se telegrafiază lui
„Neueste Nachrichten”: Ziarele din Odessa pu-
blică un comunicat al autorității în care se atrage
atenția populației asupra faptului, că Germania,
după cum se pare a înhamat-o pe Turcia defini-
tiv și că, în consecință, Turcia vrea să se aven-
tureze. E foarte probabil, deci, că flota otomană,
să debarce trupe în vre-un punct al Mării Negre.
Se poate chiar și la Odessa. Dar faptul acesta să
nu intimideze pe nimeni, deoarece flota rusească
din Marea Neagră e gata de luptă și are forte e-
gale cu flota otomană, ba în curând va fi mult
mai superioară celei turcești.

Considerând eventuala debarcare de trupe o-
tomane pe teritor rusesc, populația de pe litoral
să nu uite că operații mai mari pe litoralul Mării
Negre nu se pot executa fără o stăpânire a terito-
riului.

La această știre numitul ziar adaogă, că flota
otomană, fără de nici o considerare la aceste a-
menințări, își continuă pregătirile.

Mai nou se constată o încordare tot mai pri-
mejdioasă a raporturilor turco-grecești. In legă-
tură cu tensiunea raporturilor turco-grecești e și
călătoria la Petersburg a primului ministru grec
Venizelos, unde acesta va avea o importantă în-
trevedere cu d. Sassonov.

Mulțămită publică.

(Urmare).

Pentru „Ambulanța Petran” din Cluj au mai con-
tribuit următorii:

Suma de mai nainte	cor. 1451.59
I. Lista institutului de credit și economii „Economul”:	
„Minerva” inst. de cred. și ec. Beclean	10.—
Colecta d. preot Harsianu, Chimitelnic	20.—
„Codrul” inst. de cred. și ec., Buteni	20.—
„Reuniunea fem. rom.” din Gherla	35.—
„Zorile” inst. de cred. și ec. Mărgău	8.—
D. Rom. Ramonțan, preot Mărgău	4.—
Dna Georgina Ramonțan, Mărgău	2.—

D. I. Mango, învățător, Mărgău	3.—
Colecta dnei Georgina Ramonțan, Mărgău	3.—
„Sebeșana” inst. de cre. și ec. Sebeșul-săsesc	10.—
Colecta Cojoguenilor prin d. I. Hațiegan, protopop	4.—
„Julia” inst. de cred și ec. Alba-Julia	50.—
Exc. Sa d. metropolit gr. cat. Dr. Victor Mihalyi	
—Blaj — ajut. grațional	50.—
D. Antoniu Mocsonyi de Foen (prin d. secretar Ionasiu) Arad	50.—
Colecta d. profesori din Brad (St. Albu, Dr. I. Radu, Dr. Tr. Suci, Vasile Boneu, I. Kéri, V. Harduțiu și Dr. P. Oprisa)	9.—
D. Ioan Hațiegan, protopop, Cologna	40.—
Colecta d. preot Octavian Florian, Sânger	43.20
Colecta d. Dr. Bașiota:	
I. Diamandi, șefcont., Oradea-mare	5.—
I. Poruțiu, director de bancă, B.-Huedin	10.—
G. Condor, preot, Calata-mare	5.—
E. Petran, preot, Almașul-mare	5.—
M. Marincaș cassar, B.Huedin	5.—
Dr. A. Pop avocat, B.-Huedin	5.—
Dr. S. Pop c. adv., B.-Huedin	1.—
V. Bologa funcționar de bancă, B.-Huedin	1.—
D. Dr. Iacob Radu, canonic, Lugoj	10.—
Col. fil. Gherla: d. Dr. C. Rus adv. Gherla	20.50
Al. Pop, funcționar de bancă	1.70
Valer Popescu, preot, Dîrgea	10.—
Contribuiri mărunte	6.80
„Aurora” inst. de credit și economii, Năsăud	20.—

Total cor. 1918.79

Primească marimimoșii donatori profunda noastră mulțumită.

Cluj, 9 Octomvrie 1914.

Administrația „Ambulanței Petran”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 21 Octomvrie 1914.

Dela poștă ni se comunică, cu datul de 16 Octomvrie, că de aici înainte toate scrisorile simple și recomandate pentru străinătate sunt a se trimite *deschise*. Numai scrisorile oficiale ale autorităților, precum și scrisorile în Bosnia și Herțegovina se pot trimite *inchise*. Colete (pachete) și scrisori de bani, dacă se trimit în străinătate (iarăși cu excepția Bosniei și Herțegovinei) nu pot conține comunicate în scris și nici pe buletinele de expediție și mandate nu este permis a scrie nimic. Coletele și scrisorile de bani pentru străinătate se aduc *deschise* la oficiul poștal și se închid în fața oficiantului poștal. Pachetele pentru străinătate se vizitează în decursul transportului.

Știri din România. Serviciul maritim român face cunoscut, că până la noui dispozițiuni s'a suspendat cursele vaporului, care pleacă luni seara din Constanța pentru Kavarna, Balci, Constantinopol.

— Ministerul de finanțe a dat ordine pentru prohibirea exportului de grâu. In legătură cu această deciziune, direcțiunea căilor ferate a comunicat tuturor gârilor, să nu mai primească în stațiuni depuneri de grâu pentru export. Totdeodată s'au dat instrucțiuni, că chiar depozitele de grâu aflate încă în gări să fie luate înapoi de cei ce le-au depus, fiindcă nu se mai pot exporta.

— Școala națională de poduri și sosele va fi reorganizată și se va numi școala politehnică. Pentru aceasta, o comisiune compusă din dñii: C. Mironescu, A. Saligny, En. Balaban, T. Dragu, P. Zahariade, Vasilescu-Karpen, profesori la școala de poduri și dñii: David Emanuel, N. Coculescu, L. Mrazec, Țițeica și Lalescu, profesori universitari, a elaborat un regulament complet asupra școlii politehnice.

— Direcția serviciului sanitar a fost înștiințată că s'au ivit cazuri de holeră în jurul orașului Kiew. Ca atare s'au luat măsuri necesare pentru călătorii cari vin din aceste localități.

— D. Dr. Sion, directorul general al serviciului sanitar a delegat pe toți medicii inspec-tori să viziteze punctele de frontieră, organi-zând un riguros serviciu de control asupra per-soanelor, care vin din localitățile contaminate de holeră.

— Ministerul de finanțe a comunicat căilor ferate, că este prohibit și grâul aflat în vagoane, care sunt pe drum spre graniță sau chiar la punctele de frontieră. In acelaș timp, s'au luat măsuri ca toți cei cari au predat aceste mărfuri

să și le ia din gări, sau să comunice, unde în interiorul țării să li se transporte marfa.

— Orice român de aici urmărește cu inima strânsă și plină totodată de o legitimă mândrie, buletinele cu privire la faptele vitejești și jertfele Românilor în luptele ce se dau.

Steag național în Pecica. Mercuri în 14 Octombrie a. c. au plecat din Pecica-Română 250 feciori la asentase, la Arad, în frunte ducând un frumos și mare steag național român. Încă în zorile dimineții frumoasele cântări ale feciorilor și muzica românească au trezit întreg satul din somn. Toți feciorii noștri s'au strâns la casa orașului unde steagul nostru național românesc infipt fălăea frumos și măestos, aducându-ne aminte de zile mai bune. La noi în Pecica nu s'a mai pomenit să mai fi fost până acum steag național. Se mirau toți și ziceau că, oare pentrue n'a avut omenie până acuma steagul nostru românesc. Tot poporul cu ochii plini de lacrimi de bucurie se uita la el.

Dela casa orașului apoi au plecat feciorii noștri în cântece naționale și sunetul muzicii până la gară, petrecuți fiind de peste 3 mii de persoane, fete, feciori, oameni și femei. Și străinii se mirau de frumusețea colorilor steagului nostru românesc. Iar jandarmii se uitau numai chiorăș la steagul nostru, însă n'au zis nici un cuvânt.

Pe steag era și chipul împăratului nostru Francisc Iosif.

Cântecele naționale le-a instruat iubitul nostru preot *Dr. I. Felea* și iubitul învățator *E. Hghișianu*.

On. membre al comitetului Reuniunii feciilor române din Arad sunt rugate a participa la consiliul (ședința) comitetului ce se va ținea Sâmbătă, în 11/24 Octombrie a. c., orele 5 p. m., în localul școlii de fete. Ordinul de zi: 1. Dare de seamă asupra listelor și colectelor făcute pentru ajutorarea familiilor celor duși în războiu. 2. Alte chestiuni curente. Arad, 20 Oct. n. 1914. — Sofia Beles, prezidentă.

Anuarul băncilor române pe anul 1915. — Anul XVI. Redactor: Constantin Pop. — Sibiu: Tipografia arhidiecezană, 1914. Prețul cor. 4.30 incl. porto. — Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria a apărut în zilele acestea, în formatul obicinuit și în extensiune de 18 coale de tipar.

Partea calendaristică, omisă în anul trecut din „Anuar” s'a introdus din nou în Anuarul de pe 1915, conținând partea aceasta pe lângă calendarul anului viitor, încă următoarele îndrumări și notițe de interes și folos pentru cercurile băncilor și pentru ori cine:

Mărimea normală a bancnotelor, Termnul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor Băncii Austro-Ungare; Timbrele de documente în circulație; Chei pentru calcularea intereselor; Competințe de timbru, ce obvin mai adeseori în practica băncilor; Competința de timbru a registrelor; Scala de timbre; Tarifla telegramelor și postală și Monetele diferitelor state.

Șematismul însuș conține pe 17 coale (264 pag.) datele privitoare la 150 de institute de bani, societăți pe acții, dela „Solidaritatea” și „Banca generală de asigurare” dela 73 de însoțiri de credit și dela 24 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul) nr. telefonului, calitatea de membru la „Solidaritatea”, anul fondării, capital social, prețul acțiilor, dividendu pe ultimii 3 ani, termenul de prescripțiune a cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății. Mai departe: numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe anul 1913, distribuirea profitului net și al cuotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre „Solidaritatea”, arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii; în fine bilanțul ei pe 1913.

După o tabelă a „Dividendei băncilor române pe 1913” urmează două sumare: unul după sedii, arătând în cari orașe și comune, ce întreprinderi românești sunt și altul alfabetic, cuprinzând toate întreprinderile din șematism.

Prețul „Anuarului” pe anul 1915 legat în pânză este cor. 4.30, incluziv porto și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice” în Sibiu — Nagyszeben.

† **Preotul Ilarie Sârbu**, fost paroh în America, după un morb îndelungat și greu, a decedat în 4 (17) Octombrie a. c. în al 31-lea an al vieții și al 4-lea al preoției. Inmormântarea a avut loc Luni, în 6 (19) Octombrie, în cimiterul din Roșcani. Odihnească în pace.

Cinstea cazacilor. La o cârciumă dintr'un sat românesc din Bucovina intră în miez de zi trei cazaci, înalți și strașnic de firoși. Ei comandă vin și diferite mâncări. Cârciumarul, român de fel, îi servește cu oarecare groază în suflot.

Stau cât stau și dau să plece.

— Stați, fraților se răsti unul din ei. Să plătim omului dreptul lui.

— Nu e nevoie, obiectă românul cu jumătate glas.

— Nu se poate creștine. Ce e al dtale, e al dtale. Trebuie să-ți plătim, așa ne este ordinul.

— Apăi, o să-mi dați numai un franc de parale.

— Ba face mai mult, române. Spune cât face și plătim cinstit.

— Iată doi franci în cap.

Bunii cazaci scoaseră o pungă soioasă și plătiră până la centină.

Românul făcu niște ochi de mirare de credeai că vrea să cuprindă toată lumea cu o singură privire. Dar a încercat bietul om o mare dezamăgire. Când să intre în casă, găsi ușa scoasă din țâțâni și lada în care avea toată averea agonisită după ani de muncă, golită până la fund. În timp ce cârciumarul își servea clienții, unul din ei se furisă în casă și făcu isprava.

Dar nici nu era lucru mare: vre-o 1200 fiorini.

Cinste căzăcească. — („România” Brăila).

Lista soldaților români, răniți și căzuți pe câmpul de război, continuă a apare regulat și a ne da după raportul ministrului de războiu un conspect minuțios și autentic despre soldații români căzuți și răniți pe câmpul de războiu. Au apărut deja numerii 1—28, dintre cari nrul 9 cuprinde regimentul 37 din Oradea-mare, nrul 8, 11 și 15 regimentul 33 din Arad, nrul 12 și 14 regimentul 64 din Orăștie, 62 din Cluj, 51 din Alba-Iulia și 37 din Oradea-mare, nrul 16 cuprinde români din regimentul 39 din Dobrița și 61 din Timișoara, nrul 17 cuprinde regimentul 43 din Caransebeș și Biserica Albă, iar nrul 18 soldații din regimentul 64 din Orăștie și regimentul 8 de honvezi din Lugoj, nrul 19 cuprinde regimentul 28 de vânători, regimentul 37 și 64 de infanterie, nrul 21 ne înșiră soldații răniți din marșregimentul de honvezi nr. 1, nrul 25 cuprinde regimentul 63 din Bistrița și reg. 3 de honvezi, nrul 26 cuprinde regimentul 7 de honvezi din Vârșet, nrul 27 cuprinde regimentul 51 din Alba-Iulia și nrul 28 regimentul de honvezi nr. 5 cu foarte mulți soldați români. Lista apare imediat după apariția raportului oficios al ministrului de războiu, aproape în fiecare zi și costă 10 fileri un număr. Abonamente se primesc numai pentru cel puțin 20 de numeri: 2 cor., cari numeri se trimit consecutiv la adresa abonaților. — Lista soldaților români se poate abona dela administrația „Foalei Poporului Român”, Budapesta, II., Ilka-utcza nr. 36.

Teroarea în Rusia. Se anunță din Berlin că socialistul rus Saria declară în ziarul „Social-democrație” din Stokholm că regimul de teroare din Rusia nu s'a ameliorat de loc din cauza războiului, conducătorii socialiști continuă a fi arestați și deportați în Siberia.

Pentru 10 locuri libere la „Masa studenților academici Dr. Aurel Mureșianu” din Cluj sunt a se înainta cererile până la 27 Octombrie n. 1914 la Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul” în Cluj. Cererile vor fi însoțite de următoarele documente: a) indice ori atestat de maturitate; b) atestat despre starea materială proprie și a părinților precum și despre numărul membrilor familiei; c) declarație dacă concurentul are vre-un stipendiu ori nu; și d) declarație că a laut act de conținutul regulamentului „Mesei” și se va conforma aceleia.

Beneficiații din semestrul trecut, cari nu au satisfăcut condițiilor și nu se vor scuza temeinic, nu vor fi luați în combinație. — Direcțiunea institutului „Economul”.

Ultima oră.

† Dimitrie Sturdza.

La încheierea ziarului primim din București întristătoarea știre despre moartea marului și distinsului bărbat de stat român care a fost Dimitrie Sturdza, fost în mai multe rânduri prim-ministru al României, întâmplată ieri, Marți, seara la orele 7 și 30 de minute.

Dimitrie Sturdza moare în vârstă de 85 ani.

GERMANII ÎN BLANKENBERG.

Amsterdam. — Trupele germane au sosit la Blankenberg cu o luteală, încât a surprins garnizoana belgiană de acolo, silindu-o să se predea. Germanii au făcut prizonieri 3000 soldați belgieni și 2000 gardiști, cari n'au mai avut vreme să se refugieze. Intre prizonieri sunt și soldați englezi, precum și generalul englez Hamilton Herbert.

ALUNGAREA RUSILOR DIN DROHOBITZ.

Viena. — „Die Zeit” scrie: Răniții, ce sosesc aci spun că Rușii au fost alungați din Drohobytz și din împrejurimea acestei localități. (Cu permisiunea comisiei de presă).

Dela cartierul de presă se anunță: bubuiturile turnurilor se aud tot mai slab la Przemysl Semn, că trupele noastre înaintează tot mai mult spre ost.

RUȘII AU TRIMES PARLAMENTARI LA VIENA.

Viena. — Episcopul catolic din Cernăuți, Schmidt a fost trimis din partea guvernului rusesc la Viena pentru ca să intervină la lucrurile competente. Motivul, care i-a îndemnat pe Ruși să trimită parlamentar la Viena nu se poate ști.

ASEDIAREA DELA CINGTAU.

Roma. — Ambasadorul japonez comunică că în 12 Oct. comandantul armatei asediatoare dela Cingtau precum și comandantul acelei flote, care a impresurat Chiaociau, au declarat guvernului german, că împăratul japonez vrea să cruce viața străinilor nearmați și familiile străinilor, adecă garantează acestora ieșire liberă. A doua zi parlamentarii japonezi și germani au avut o întălnire în scopul de a lua reciproc măsurile necesare. Ieri, familiile garnizoanei chineze și germană, femei și copii, sub protectoratul consulului american au plecat la Tiencin. După ieșirea populației necombătante, imediat va reîncepe bombardarea Chiaociaului.

Zürich. — Guvernul japonez a încuștăntat pe ambasadorul american, că guvernul japonez ia apărarea supușilor germani din Japonia, în cazul când Germania va libera pe studenții japonezi pe cari ea i-a lipsit de libertate. Până acum guvernul japonez a liberat 24 institutori germani, cărora le-a promis să se întoarcă în Germania.

BULGARIA PENTRU RĂZBOIU.

Sofia. — Atitudinea presei bulgare e foarte ostilă Rusiei. Tot mai mult se manifestă în presă, dorința ca Bulgaria să ia parte în războiu. Primul ministru Radoslavow l-a primit ieri în audiență pe ambasadorul german Michaeli. Ambasadorul rus s'a prezentat și el la primul ministru bulgar și-a protestat împotriva agitației antirusese a presei bulgare. Radoslavow i-a declarat ambasadorului rusesc, că guvernul bulgar nu e în situația cu să procedeze împotriva presei, trecând peste cadrele legale.

Redactor responsabil: Constantin Sayu.